

SAMENWERKINGSVERBANDEN VOOR AGRARISCH NATUURBEHEER

Jaarlijks organiseert de Europese Commissie een evenement om initiatieven die het leefmilieu verbeteren in de kijker te stellen. Dit jaar vond deze *Green Week* plaats van 30 mei tot 3 juni. Boerenbond organiseerde in dit kader, onder voorzitterschap van Luc Vanoirbeek en in samenwerking met Vleva, een workshop rond de inspanningen die landbouw doet voor natuur, met een specifieke focus op de rol van samenwerkingsverbanden.

Andrea Furlan van DG Agri was tevreden met de concrete feedback over het Europees beleid.

LANDSCHAPSBEHEER

Sven Defrijn (ABC Eco²) en Luc Vanoirbeek (Studiedienst)

In Europa nemen landbouwers steeds vaker gezamenlijk de verantwoordelijkheid op om – tegen een vergoeding – maatschappelijke diensten te vervullen op het vlak van natuur-, landschaps-, bodem- en waterbeheer. De voordelen hiervan voor de landbouwers en de maatschappij worden meer en meer geaccepteerd. Een groepsbenadering op landschapsniveau levert een beter resultaat op dan een versnipperde aanpak, maar er zijn wel extra kosten aan verbonden om tot gezamenlijke afspraken te komen en er is nood aan professionele ondersteuning. Binnen het huidige GLB zijn er nieuwe mogelijkheden om samenwerkingsverbanden te ondersteunen. Toch zijn er nog heel wat knelpunten die dit in de praktijk moeilijk maken, aangezien het beleid nog grotendeels gesteund is op een individuele benadering. In het kader van het *Green Week Event* dat Boerenbond en Vleva organiseerden, werden ervaringen en kennis hierover uitgewisseld en besproken met de Europese Commissie. Het opzet was niet alleen een demonstratie van enkele goede lokale projecten die bijdragen aan een groenere landbouw en ervaringen over deze *best practices* uitwisselen, maar ook hierover in gesprek gaan met de Europese beleidsmakers en knelpunten en mogelijke oplossingen bij hen aankaarten.

Samenwerkingsverbanden voor agrarisch natuurbeheer

De eerste spreker was Remco Schreuder, van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), die actief is binnen een Europees netwerk voor samenwerkingsverbanden van landbouwers rond publieke diensten. Uit zijn overzicht bleek dat Europese landbouwers zich steeds vaker verenigen en initiatieven nemen op het vlak van

biodiversiteit, landschap, water, bodem, recreatie ... Hij gaf ook mee dat er een projectvoorstel in de maak is om deze initiatieven met elkaar te verbinden en zo kennisuitwisseling te maximaliseren.

Daarna werden twee lokale voorbeelden nader toegelicht (zie kader).

Aanbevelingen uit onderzoek

De praktijkvoorbeelden werden afgesloten met een synthese door Nico Polman, wetenschapper aan de landbouwuniversiteit van Wageningen. Hij bracht de resultaten van een onderzoek door vijf Europese instellingen (waaronder UGent en het Franse INRA). Bij de analyse van diverse praktijkvoorbeelden in meerdere landen concludeerden ze het volgende.

- > Ruimtelijke coördinatie en samenwerking kunnen op diverse manieren vormgegeven worden. Er is dus geen nood aan een 'one size fits all'-model dat voor alle regio's werkt.
- > Omdat een landschapsbenadering een complexe ruimtelijke coördinatie en samenwerking tussen stakeholders vereist, vraagt ze een hoge mate van professionaliteit.
- > Een evenwichtige en participatieve strategie voor leren, monitoring en evaluatie is hierbij belangrijk.
- > Omdat een landschapsbenadering samenwerking tussen stakeholders vraagt en een consensus gezocht moet worden om tot overeenkomsten te komen, moeten transactiekosten in rekening gebracht worden bij de compensatiebetaling voor agromilieuverbintenissen.

Feedback vanuit het Europees beleid

Tot slot gaven Andrea Furlan en Arie van der Greft van de Europese Commissie (DG Agri) hun opmerkingen op de toelichtingen van de sprekers. Zij waren bijzonder verheugd dat ze zulke concrete feedback kregen op hun

beleid. Ze stonden open voor verdere discussies om knelpunten te helpen oplossen. Furlan gaf aan dat sommige knelpunten het gevolg zijn van een te strikte interpretatie door de administraties en wegwerkt moeten kunnen worden. Van der Greft legde uit dat met Nederland een operationeel beleid op maat uitgewerkt werd. Hij nodigde uit om na te gaan in welke mate dat een antwoord kan geven op de Vlaamse verzuchtingen. Die uitgestoken hand zullen we zeker opnemen.

Voorbeelden uit de praktijk

Agrobeheergroepen in Vlaanderen

Sven Defrijn en Bart Schoukens, beide van Eco², gaven toelichting bij de Vlaamse agrobeheergroepen. Sven Defrijn lichtte de werking toe en gaf een stand van zaken. Hij was erbij vanaf het prille, toen in 2009 gestart werd met de eerste agrobeheergroep, in het kader van het project ECO². Ondertussen begeleidt ABC Eco² 30 agrobeheergroepen, verspreid over heel Vlaanderen, rond diverse thema's – natuur, landschap, biomassa, bodem en water – en voert het 21 projecten uit. De Vlaamse agrobeheergroepen vormen daarmee, na Nederland, het grootste voorbeeld in Europa van samenwerking door boeren op het vlak van natuur en landschap. Beleidsmatig krijgt een dergelijke aanpak steeds meer steun, maar enkele belangrijke knelpunten remmen de groei af.

Bart Schoukens ging dieper in op de administratieve knelpunten in het huidige GLB bij het sluiten van beheerovereenkomsten in groep of het gezamenlijk aanleggen van ecologisch aandachtsgebied. Hij pleitte hierbij voor een efficiënt betalings- en hieraan gekoppeld sanctioneringssysteem, op maat van de agrobeheergroepen, en het wegwerken van enkele contraproductieve bepalingen inzake ecologisch aandachtsgebied.

Nuova Agricoltura in Italië

Sylvia Coderoni, onderzoekster aan de *Università Politecnica delle Marche*, bracht een tweede voorbeeld, uit de Italiaanse regio Marche. Een aantal jaar geleden gingen een groep landbouwers in Valdaso van start met de lokale vereniging *Nuova Agricoltura* (nieuwe landbouw), met als doel de water- en bodemkwaliteit te verbeteren via geïntegreerde landbouwtechnieken. Ze kregen hiervoor steun van regionale en provinciale overheden. Een specifieke beheerovereenkomst op maat van het gebied werd uitgewerkt. Coderoni ging ook dieper in op de rol van intermediaire organisaties – zoals landbouworganisaties en lokale overheden – bij het ondersteunen van zulke samenwerkingsverbanden en de organisatiekosten die ermee gepaard gaan.